

Opdrachtenkaart 5

Verzet en bevrijding – 1944-1945

A. In gesprek

In 1945 komt er een eind aan de Tweede Wereldoorlog. Praat samen over vrijheid. Doe dat in groepjes. Elk groepje krijgt een vraag en na een tijdje wisselen de groepjes van vraag. Op de vraag is geen goed of fout antwoord te geven. Het zijn vragen om over na te denken. Misschien heb je niet echt een mening of verandert jouw mening tijdens het gesprek. Misschien blijf je bij je mening. Dat mag allemaal. Luister goed naar elkaar en vraag door. Vragen om door te vragen zijn bijvoorbeeld:

- Kun je dat uitleggen? Wat bedoel je met...?
- Waarom denk je dat? Kun je een voorbeeld geven?
- Is dat altijd zo? Kan het tegenovergestelde ook waar zijn? Stel je voor dat... Wat als...?
- Geldt dat dan ook voor...? Betekent dat...?

Praat na afloop over de gesprekken: Hoe ging het? Kon iedereen zeggen wat hij of zij wilde? Ben je wijzer geworden? Denk je nu anders? Wat was jouw inbreng?

B. Bij een bron

In 1944 kwam het einde van de oorlog in zicht. Om Nederland sneller te bevrijden, werd het verzet ingeschakeld. Geallieerde vliegtuigen dropten 's nachts in het geheim containers met wapens. Mensen van het verzet haalden de containers uit het weiland en verstopten de wapens voor de Duitsers. Dat was een gevaarlijke klus! Het ophalen van de containers moest natuurlijk in het diepste geheim en de wapens moesten goed verstopt worden. Als de Duitsers de wapens vonden, stond daar de doodstraf op.

Bekijk de filmpjes over Piet Veeninga. De filmpjes zijn te vinden op oarlochynneklasse.frl. Hij heeft de wapendroppings meegemaakt op het land van de boerderij waar hij woonde. Hij was toen ongeveer 20 jaar. Hij heeft zijn verhaal op veel scholen verteld. In 2018 is Piet Veeninga overleden. Zijn verhaal is nog op verschillende plekken op internet te vinden.

Bekijk de lijst met plaatsen waar de wapendroppings werden uitgevoerd. Wat valt jullie op? Zoek de plaatsen op op een kaart van Fryslân. Welke plaats ligt het dichtst bij jullie woonplaats? Is er in die plaats nog iets terug te vinden van de wapendroppings? Zijn er verhalen over de wapendroppings?

C. In de omgeving

Begin april 1945 werd duidelijk dat de bevrijding van Fryslân dichtbij was. Op 8 april kwam de boodschap via Radio Oranje: 'De fles is leeg'. Dat was het teken dat de bevrijders vlakbij waren. Het verzet begon aan sabotageacties om het de Duitsers zo moeilijk mogelijk te maken de strijd met de geallieerden aan te gaan. Er werden bruggen en spoorlijnen vernield en wateren en wegen geblokkeerd. Door de hulp van het Friese verzet duurde de strijd niet lang. Op 18 april 1945 was het vasteland van Fryslân bevrijd. De Waddeneilanden moesten langer wachten op de bevrijding: Terschelling tot 29 mei, Vlieland tot 31 mei, Ameland tot 3 juni en Schiermonnikoog moest zelfs wachten tot 11 juni voordat de laatste Duitse militairen het eiland verlieten.

Om de bevrijding en de periode daarvoor te herdenken, werd in 2025 onder anderen het project 'Brêge nei Frijheid' gehouden. Inwoners van Fryslân werden uitgenodigd om een brug in hun woonplaats centraal te stellen bij het herdenken en vieren.

Onderzoek:

- Zijn er in de periode voor de bevrijding ook bruggen bij jullie in de buurt vernield?
- Hebben jullie ook iets gezien van het project 'Brêge nei Frijheid'?
- Wanneer is jullie woonplaats bevrijd? En door wie?
- Zijn er beelden van de bevrijding van jullie omgeving?
Tip: Zoek op YouTube in de playlist van het Fries Film & Audio Archief 'Tweede Wereldoorlog Friesland – Bevrijding'
- Bij bevrijding hoort ook herdenken. Waar bij jullie in de buurt is een herdenking?

D. En nu?

Na jaren van oorlog was Fryslân weer vrij. De meeste mensen waren blij, maar er waren ook veel mensen die verdriet hadden. Er waren immers heel veel mensen die door de oorlog familieleden, vrienden of hun thuis moesten missen. In Nederland herdenken we op 4 mei de slachtoffers van de oorlog en op 5 mei vieren we de vrijheid. In 2025 bestaat de vrijheid in Nederland 80 jaar. Maar lang niet overal op de wereld zijn mensen vrij.

Bespreek met elkaar:

- Op 4 en 5 mei herdenken en vieren we. Waarom doen we dat? Is het belangrijk om dat te doen? Waar denken jullie aan als je herdenkt? Waar denken jullie aan als je viert? Waar zijn jullie op 4 en 5 mei?
- Welke gebieden in de wereld wachten nu nog op vrede en vrijheid? Wat merken mensen in Nederland daarvan? Denken jullie op 4 en 5 mei ook aan die gebieden?

Het is soms lastig te zeggen waar je aan denkt bij het herdenken en vieren. Een gedicht kan daarbij helpen. Schrijf een gedicht met behulp van het stappenplan dat te vinden is in de 'Oarloch yn 'e klasse'-box en op oarlochyneklasse.frl. Presenteer de gedichten aan elkaar.

